

Sveučilište u Rijeci

**Fakultet informatike
i digitalnih tehnologija**

UNIRI

PRAVILNIK

o završnom radu na sveučilišnim prijediplomskim studijima

Fakulteta informatike i digitalnih tehnologija

(Pročišćeni tekst)

Rijeka, listopad 2024. godine

Na temelju članka 32. Pravilnika o studijima i studiranju na Sveučilištu u Rijeci ((KLASA: 030-01/23-01/12, URBROJ: 2170-137-01-23-1) i članka 20. Pravilnika Fakulteta informatike i digitalnih tehnologija Sveučilišta u Rijeci (KLASA: 030-01/23-01/1, URBROJ: 2170-137-004-01-23-1 od 29. lipnja 2023. godine), Fakultetsko vijeće Fakulteta informatike i digitalnih tehnologija donijelo je

PRAVILNIK

(pročišćeni tekst)

o završnom radu na sveučilišnim prijediplomskim studijima Fakulteta informatike i digitalnih tehnologija

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom propisuju se način prijave teme završnog rada, izrada i opremanje završnog rada, ocjenjivanje i obrana završnog rada te pitanja u vezi s promocijom, kao i pokretanjem i provođenjem postupka oduzimanja akademskog naziva na sveučilišnim prijediplomskim studijima Fakulteta informatike i digitalnih tehnologija Sveučilišta u Rijeci (u daljnjem tekstu: Fakultet).

Članak 2.

Sveučilišni prijediplomski studij završava polaganjem ispita, izvršavanjem drugih studijskih obveza te izradom i obranom završnog rada sukladno studijskom programu.

II. ZAVRŠNI RAD

Članak 3.

Završni rad

- (1) Završni rad je samostalna stručna obrada utvrđene teme.
- (2) Završnim radom student treba dokazati posjedovanje kompetencija i postizanje ishoda učenja iz polja informacijskih i komunikacijskih znanosti pri rješavanju postavljenog problema te korištenje teorijskog i praktičnog znanja stečenog tijekom studija.

Članak 4.

Voditelj za završne radove

- (1) Fakultetsko vijeće imenuje voditelja za završne radove sveučilišnih prijediplomskih studija Fakulteta (u daljnjem tekstu: Voditelj) na prijedlog dekana.
- (2) Voditelja se imenuje iz redova suradnika zaposlenih na suradničkim radnim mjestima, nastavnika zaposlenih na nastavnim radnim mjestima ili nastavnika zaposlenih na znanstveno-nastavnim radnim mjestima na mandat vezan uz mandat dekana.
- (3) Voditelj obavlja poslove u skladu s ovim Pravilnikom i ostale poslove po nalogu dekana ili prodekana u čijem su djelokrugu rada nastava i studenti u vezi sa završnim radovima.
- (4) Obveze Voditelja su:

- predlagati Fakultetskom vijeću za svaku akademsku godinu Uputu o rokovima u vezi sa završnim radom koja obuhvaća rokove za odabir mentora i teme, rokove za predaju prve i konačne verzije završnog rada te rokove za prijavu obrane završnog rada,
- objaviti Uputu o rokovima na službenim web stranicama Fakulteta te na službenim stranicama kolegija Završni rad,
- voditi brigu o evidenciji tema završnih radova u akademskoj godini,
- prema Uputi o rokovima pripremiti popis studenata, mentora i tema za usvajanje na Fakultetskom vijeću,
- objaviti popis studenata, mentora i tema usvojen na Fakultetskom vijeću na službenim stranicama kolegija Završni rad,
- upoznati studente s procedurom izrade završnog rada i prijave obrane,
- voditi evidenciju o opterećenosti suradnika/nastavnika mentora,
- objavljivati vijesti i održavati službenu stranicu kolegija Završni rad.

Članak 5.

Uputa o rokovima i rokovi javne obrane

- (1) Na prijedlog Voditelja, Fakultetsko vijeće će sukladno ovom Pravilniku za svaku akademsku godinu donijeti Uputu o rokovima u vezi sa završnim radom koja obuhvaća rokove za odabir mentora i teme, rokove za predaju prve kao i konačne verzije završnog rada te rokove za prijavu obrane završnog rada.
- (2) Uputa se dostavlja studentima i mentorima objavom na službenim web stranicama Fakulteta i na službenim stranicama kolegija Završni rad.
- (3) Rokovi za javnu obranu završnog rada definirani su Kalendarom nastave Fakulteta i drugim relevantnim Odlukama.

III. PRIJAVA TEME ZAVRŠNOG RADA

Članak 6.

Mentor na završnom radu

- (1) Mentor studentu pri izradi završnog rada može biti nastavnik zaposlen na znanstveno-nastavnom radnom mjestu, nastavnik zaposlen na nastavnom radnom mjestu koji je prethodno stekao akademski stupanj doktora znanosti ili suradnik zaposlen na suradničkom radnom mjestu višeg asistenta, koji sudjeluje u izvođenju prijediplomskog studijskog programa na Fakultetu.
- (2) Mentor može biti i vanjski suradnik Fakulteta izabran u naslovnog nastavnika koji ispunjava kriterije za izbor na znanstveno-nastavno radno mjesto i koji je (su)nositelj kolegija kojeg je student položio tijekom studija koji završava.
- (3) Student može izrađivati završni rad na temu koja je povezana sa stručnom praksom. U tom slučaju može se kao komentor završnog rada imenovati mentor studenta zaposlen kod nositelja stručne prakse kod kojeg student obavlja stručnu praksu.
- (4) Komentor završnog rada može biti i drugi nastavnik ili suradnik Fakulteta koji ispunjava uvjete iz 1. stavka ovog članka te nastavnik s drugih sastavnica Sveučilišta u Rijeci zaposlen na znanstveno-nastavnom radnom mjestu.

Članak 7. **Odabir mentora**

- (1) Na prijedlog predmetnih nastavnika Voditelj objavljuje popis tema završnih radova s naznakom mentora rada. Predmetni nastavnici dužni su Voditelju dostaviti dogovoreni broj tema u zadanim rokovima.
- (2) Student koji je upisom u treću godinu studija upisao kolegij Završni rad, izabranu temu završnog rada prijavljuje mentoru prema objavljenim rokovima.
- (3) Ako nastavnik prihvati mentorstvo završnog rada, upisuje ime studenta i predloženu temu u evidenciju tema završnog rada za tu akademsku godinu.
- (4) Voditelj prema Uputi o rokovima priprema popis studenata, mentora i tema koji se usvaja na Fakultetskom vijeću i objavljuje ih na službenim stranicama kolegija Završni rad.
- (5) Popis tema koji je usvojen na Fakultetskom vijeću dostavlja se Studentskoj službi.

IV. IZRADA I IZGLED ZAVRŠNOG RADA

Članak 8. **Izrada završnog rada**

- (1) Izradu završnog rada student može započeti nakon što mu je imenovan mentor i odobrena tema završnog rada.
- (2) Završni rad student izrađuje samostalno. Tijekom izrade završnog rada student je dužan konzultirati se s mentorom.
- (3) Student nakon izrade završnog rada predaje digitalni primjerak završnog rada mentoru.

Članak 9. **Obveze mentora završnog rada**

- (1) Obveze mentora završnog rada su:
 - upoznati studenta sa svrhom, načinom pisanja i administrativnim postupcima pri izradi i prijavi obrane završnog rada,
 - pripremiti i potpisati Zadatak za završni rad na zadanom obrascu (Prilog 1.) i dostaviti ga studentu,
 - pomagati studentu pri odabiru teme i metodologiji izrade i pisanja rada,
 - pratiti rad studenta, pomagati mu stručnim savjetima u izradi i strukturiranju rada te upućivati na odgovarajuću literaturu,
 - provjeriti stručnost napisanog rada kako bi njegova kvaliteta bila primjerena ishodima studija i kompetencijama koje student stječe po uspješnoj obrani završnog rada,
 - provjeriti izvornost napisanog rada koristeći licencirani softver za tu namjenu,
 - u roku od 15 radnih dana pročitati završni rad koji je dostavio student i dati stručne komentare na njega.

Članak 10. **Obveze studenta pri izradi završnog rada**

- (1) Obaveze studenta pri izradi završnog rada su:
 - proučiti relevantnu dokumentaciju Fakulteta koja se odnosi na izradu i obranu završnog rada,

- odabrati mentora i prijaviti temu završnog rada do roka utvrđenog Uputom o rokovima,
- potpisati obrazac Zadatka za završni rad,
- samostalno izraditi završni rad sukladno važećim pravnim aktima Fakulteta odnosno Sveučilišta u Rijeci (u daljnjem tekstu: Sveučilište), uz konzultacije s mentorom,
- izraditi završni rad prema predlošku koji je objavljen na službenim web stranicama Fakulteta te na službenim stranicama kolegija Završni rad,
- pravilno citirati literaturu i koristiti druge izvore informacija u skladu s Uputama za izradu završnog rada i Etičkim kodeksom Sveučilišta,
- dostaviti prvu verziju završnog rada mentoru na pregled najkasnije do roka koji je predviđen Uputom o rokovima i objavljen na stranicama kolegija Završni rad,
- izrađivati rad prema uputama mentora i korigirati ga u skladu s primjedbama mentora.

Članak 11.

Izgled i opremanje završnog rada

- (1) Završni rad mora biti otisnut računalnim pisačem na papiru formata A4 (21 x 29,7 cm) i mora imati najmanje 30 stranica teksta bez priloga, a sastoji se od:
 - korica (meki uvez),
 - naslovnice čiji izgled treba odgovarati propisanom predlošku (Prilog 2.) sljedećeg sadržaja: naziv sveučilišta, naziv fakulteta, naziv studija i studijske grupe, ime i prezime studenta, naslov rada, titula, ime i prezime mentora, datum i mjesto,
 - Zadatka za završni rad,
 - sažetka i ključnih riječi,
 - sadržaja,
 - uvoda, razrade teme i zaključka,
 - popisa literature,
 - popisa priloga (računalne aplikacije, dokumentacija projekta, grafički zapisi, zvučni zapisi ili videozapisi i sl.).

Članak 12.

Jezik pisanja rada

- (1) Student izrađuje završni rad na hrvatskom standardnom jeziku ili na engleskom jeziku, u skladu s Uputama za izradu završnog rada objavljenim na stranicama kolegija Završni rad.
- (2) Ako je završni rad pisan na hrvatskom jeziku, dozvoljena je upotreba stručnih termina na engleskom jeziku u slučaju da za njih ne postoji uvriježeni prijevod na hrvatski jezik.
- (3) Završni rad na engleskom jeziku mora obvezno sadržavati sažetak i na hrvatskom jeziku.

V. PRIJAVA OBRANE ZAVRŠNOG RADA

Članak 13.

- (1) Nakon što mentor prihvati konačnu verziju rada, student ispunjava obrazac za prijavu završnog rada (Prilog 3.) te ga potpisanog od strane mentora, uz konačnu verziju završnoga rada u jednom primjerku u tiskanom obliku te u digitalnom obliku (e-poštom), predaje u Studentsku službu.

- (2) Studentska služba provjerava formalne preduvjete potrebne za završetak studija (je li student ispunio sve obveze na studiju, tj. je li ostvario sve nastavnim programom predviđene ECTS bodove te je li podmirio eventualna dugovanja prema Fakultetu).
- (3) Studentska služba obavještava mentora o uspješnoj provjeri formalnih preduvjeta i prijavljenoj obrani.
- (4) Mentor predlaže sastav Povjerenstva za obranu i ocjenu završnog rada (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) i predlaže termin obrane. Povjerenstvo se sastoji od predsjednika, mentora i još jednog člana. U Povjerenstvo može biti imenovan nastavnik zaposlen na znanstveno-nastavnom radnom mjestu, nastavnik zaposlen na nastavnom radnom mjestu koji je prethodno stekao akademski stupanj doktora znanosti ili suradnik zaposlen na suradničkom radnom mjestu višeg asistenta. Predsjednik Povjerenstva za obranu i ocjenu završnog rada mora biti nastavnik zaposlen na znanstveno-nastavnom radnom mjestu.
- (5) Studentska služba zakazuje usmenu obranu u dogovoru s mentorom, o zakazanom terminu obavještava studenta i članove Povjerenstva te dostavlja digitalnu kopiju završnog rada članovima Povjerenstva. Studentska služba za dan obrane završnog rada ispisuje obrazac Zapisnika završnog rada (Prilog 4.) kojeg prilaže tiskanom primjerku završnoga rada za predsjednika Povjerenstva.
- (6) Student je do datuma obrane dužan prenijeti prihvaćenu verziju završnog rada u online Repozitorij Fakulteta informatike i digitalnih tehnologija Sveučilišta u Rijeci u sklopu sustava Digitalnih akademskih arhiva i repozitorija Dabar.
- (7) Student je do datuma obrane dužan prenijeti prihvaćenu verziju završnog rada u digitalnom obliku sa svim prilogima u repozitorij Fakulteta.

VI. OBRANA I OCJENA ZAVRŠNOG RADA

Članak 14.

Obrana završnog rada

- (1) Završni rad brani se pred Povjerenstvom za obranu i ocjenu završnog rada.
- (2) Obrana završnog rada je javna i mogu joj biti nazočne i druge osobe.
- (3) Završni rad brani se na hrvatskom jeziku ili na engleskom jeziku ako je jezik pisanja bio engleski.
- (4) Obrana završnog rada sastoji se od usmenog izlaganja rezultata završnog rada i provjere znanja iz područja završnog rada. Pod provjerom znanja podrazumijeva se studentovo odgovaranje na pitanja vezana uz sadržaj završnog rada koja mu postavlja Povjerenstvo.
- (5) Obrana završnog rada može trajati najviše 45 minuta.
- (6) Usmeno izlaganje studenta može trajati najviše 15 minuta. Za usmeno izlaganje student je dužan pripremiti prezentaciju.
- (7) Nakon što je izložio rad, student odgovara na pitanja članova Povjerenstva. Predsjednik Povjerenstva upisuje postavljena pitanja u Zapisnik.
- (8) O tijeku obrane završnog rada vodi se Zapisnik završnog rada koji potpisuju svi članovi Povjerenstva za obranu i ocjenu završnog rada.
- (9) Nakon što je student odgovorio na sva postavljena pitanja, predsjednik Povjerenstva zamolit će studenta da privremeno napusti prostoriju, a za to će vrijeme članovi Povjerenstva razmotriti usmeno izlaganje studenta, njegove odgovore na postavljena pitanja i kvalitetu završnog rada te na osnovi toga utvrditi konačnu ocjenu završnog rada.
- (10) Nakon perioda razmatranja, studenta se ponovno poziva u prostoriju, a predsjednik Povjerenstva za obranu i ocjenu završnog rada priopćava mu rezultat obrane završnog rada.

Članak 15.
Ocjena završnog rada

- (1) Završni rad ocjenjuje se posebno za pisani dio rada, a posebno za usmeni dio obrane.
- (2) Povjerenstvo za obranu i ocjenu završnog rada dužno je prije usmene obrane pregledati završni rad.
- (3) Konačnu ocjenu završnog rada čini suma bodova pisanog dijela rada i usmenog dijela obrane.
- (4) Ako se članovi Povjerenstva prilikom ocjenjivanja ne slože vezano za ocjenu bilo kojeg dijela, konačna ocjena donosi se prema većinskom mišljenju članova Povjerenstva.
- (5) Predsjednik Povjerenstva u Zapisnik završnog rada unosi ocjene pisanog dijela rada, usmenog dijela obrane i konačnu ocjenu završnog rada. Zapisnik potpisuju svi članovi Povjerenstva.

Članak 16.
Negativna ocjena završnog rada

- (1) Kada se studentu priopćava negativna ocjena završnog rada, obvezno se navode razlozi za takvu ocjenu i oni se unose u Zapisnik završnog rada.
- (2) Student čija je obrana završnog rada ocijenjena negativnom ocjenom treba izabrati i prijaviti novu temu za izradu završnog rada. Postupak ponovnog odabira i prijave teme može se provesti najviše dva puta.

VII. ISPRAVA O ZAVRŠETKU STUDIJA I PROMOCIJA

Članak 17.

- (1) Studentu koji je s uspjehom završio studij i stekao akademski naziv sveučilišni/a prvostupnik/prvostupnicaca (baccalaureus/baccalaurea) informatike, izdaje se diploma i dopunska isprava o studiju, na hrvatskom i engleskom jeziku, u potpisanom i ovjerenom ispisu te u digitalnom obliku.
- (2) Diploma koju izdaje Sveučilište u Rijeci, Fakultet informatike i digitalnih tehnologija javna je isprava. Diplomom se potvrđuje završetak studija i stjecanje odgovarajućeg akademskog naziva.
- (3) Diplomu potpisuje rektor Sveučilišta, a ovjerava se suhim žigom ili drugim odgovarajućim postupkom, sukladno aktima Sveučilišta.
- (4) Promoviranje studenata koji su uspješno završili studij obavlja rektor Sveučilišta i od njega imenovani promotori svečanim činom promocije.

VII. ODUZIMANJE AKADEMSKOG NAZIVA

Članak 18.

- (1) Akademski naziv oduzima se ako se utvrdi da je stečen protivno propisanim uvjetima za njegovo stjecanje, grubim kršenjem pravila studija ili na temelju završnog rada koji je plagijat ili krivotvorina.
- (2) Pokretanje i provođenje postupka oduzimanja akademskog naziva provodi se u skladu s odredbama trenutno važećeg Pravilnika o stegovnoj odgovornosti studenata Sveučilišta u Rijeci te ostalih akata Sveučilišta i Fakulteta.

VIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Iz Pravilnika o završnom radu na sveučilišnim prijediplomskim studijima Fakulteta informatike i digitalnih tehnologija od dana 29. rujna 2023. godine.

Članak 19.

Ocjena obrane završnog rada ulazi u ukupni prosjek ocjena ostvaren u tijeku studija. Vrijednost ECTS bodova stečenih pisanjem i obranom završnog rada pribraja se vrijednostima ECTS bodova stečenih u tijeku studija.

Članak 20.

Za tumačenje pojedinih odredbi Pravilnika nadležno je Fakultetsko vijeće Fakulteta informatike i digitalnih tehnologija.

Članak 21.

- (1) Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o završnom radu na preddiplomskim sveučilišnim studijima Odjela za informatiku Sveučilišta u Rijeci (KLASA: 003-01/15-01/6, URBROJ: 2170-57-004-02-7 od 27. svibnja 2015. godine).
- (2) Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave na službenim web stranicama Fakulteta.

Iz Odluke o izmjenama i dopunama Pravilnika o završnom radu na sveučilišnim prijediplomskim studijima Fakulteta informatike i digitalnih tehnologija od dana 29. rujna 2023. godine sa 21. sjednice Vijeća od dana 24. listopada 2024. godine (KLASA: 032-01/24-01/23 URBROJ: 2170-137-004-01-24-10).

Na temelju članka I. Odluke o izmjenama i dopunama Pravilnika o završnom radu na sveučilišnim prijediplomskim studijima Fakulteta informatike i digitalnih tehnologija od dana 29. rujna 2023. godine sa 21. sjednice Vijeća od dana 24. listopada 2024. godine (KLASA: 032-01/24-01/23 URBROJ: 2170-137-004-01-24-10) pravna služba Fakulteta izradila je pročišćeni tekst Pravilnika.

Pročišćeni tekst sadrži i obuhvaća Pravilnik o završnom radu na sveučilišnim prijediplomskim studijima Fakulteta informatike i digitalnih tehnologija od dana 29. rujna 2023. godine (KLASA: 032-01/23-01/10, URBROJ: 2170-137-004-01-23-12) te Odluku o izmjenama i dopunama Pravilnika o završnom radu na sveučilišnim prijediplomskim studijima Fakulteta informatike i digitalnih tehnologija od dana 29. rujna 2023. godine sa 21. sjednice Vijeća od dana 24. listopada 2024. godine (KLASA: 032-01/24-01/23 URBROJ: 2170-137-004-01-24-10)

Dekanica Fakulteta informatike i digitalnih tehnologija

prof. dr. sc. Patrizia Pošćić

Ovaj Pravilnik objavljen je na web sjedištu Fakulteta dana 24. listopada 2024. godine te stupa na snagu osmog dana od dana objave, odnosno 1. studenoga 2024. godine.

KLASA: 030-01/24-01/07

URBROJ: 2170-137-004-01-24-1

Rijeka, 24. listopada 2024. godine

Sveučilište u Rijeci
Fakultet informatike
i digitalnih tehnologija

UNIRI

Rijeka, datum

Zadatak za završni rad

Pristupnik/ica:

Naziv završnog rada:

Naziv završnog rada na engleskom jeziku:

Sadržaj zadatka:

Mentor/ica Titula i ime mentora/ice _____	Voditelj/ica za završne radove Titula i ime voditelja/ice _____
	Zadatak preuzet: datum _____ (potpis pristupnika/ice)

Radmila Matejčić 2,
51000 Rijeka, Hrvatska

T: +385 (0)51/584-700
E: ured@inf.uniri.hr
www.inf.uniri.hr

OIB: 64218323816
IBAN: HR1524020061400006966

Sveučilište u Rijeci, Fakultet informatike i digitalnih tehnologija

Sveučilišni prijediplomski studij Informatika

Ime i prezime

Naziv završnog rada

Završni rad

Mentor: titula, ime i prezime

Rijeka, datum

SVEUČILIŠTE U RIJECI

FAKULTET INFORMATIKE I DIGITALNIH TEHNOLOGIJA

PRIJAVA OBRANE ZAVRŠNOG RADA

Ime i prezime _____

Matični broj _____

Studij _____

Prijavljujem obranu završnog rada za mjesec _____ godine.

Položio/la sam sve ispite te izvršio/la ostale obveze predviđene nastavnim planom i programom studija.

Završni rad naziva _____

(naziv na engleskom jeziku _____)

izradio/la sam pod vodstvom mentora/ice _____.

Student/ica

E-mail: _____

Broj telefona / mobitela: _____

U Rijeci, _____

Potvrđujem da je rad izrađen u skladu sa zadatkom za završni rad i usklađen s uputama za izradu završnog rada. Potvrđujem da je dana _____ izvršena provjera izvornosti završnog rada (identifikacijski broj podneska: _____) te da rad zadovoljava uvjete izvornosti.

Mentor/ica

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FAKULTET INFORMATIKE I DIGITALNIH TEHNOLOGIJA
 Rijeka, Radmile Matejčić 2

Sveučilišni prijediplomski studij Informatika

Matični broj: _____

Broj svjedodžbe: _____

ZAPISNIK ZAVRŠNOG RADA

Ime i prezime: _____	OIB: _____
Ime oca: _____	Datum rođenja: _____
Mjesto rođenja: _____	Grad/općina: _____
Županija: _____	Država: _____

Naziv studija: **Sveučilišni prijediplomski studij Informatika** _____

1. Srednja ocjena u tijeku studija: _____

2. Tema završnog rada: _____
 (engleski _____)

PISANI DIO RADA			
KRITERIJ VREDNOVANJA	min. bodovi	max. bodovi	OSTVARENI BROJ BODOVA (Predlaže mentor u dogovoru s članovima Povjerenstva)
Grafička obrada i priprema rada	0	10	
Teorijska podloga radu	0	20	
Izvedba glavnog dijela rada (npr. praktičnog dijela, istraživačkog dijela, opisanog dijela i sl.)	0	25	
Kvalitetni i primjereni zaključci	0	15	
Ukupno za pisani dio rada	35	70	
USMENA OBRANA RADA			
KRITERIJ VREDNOVANJA	min. bodovi	max. bodovi	OSTVARENI BROJ BODOVA (Predlažu svi članovi Povjerenstva)
Prezentacija i usmeno izlaganje rada (trajanje, jasnoća, usklađenost sa sadržajem rada, zaključci)	0	15	

Odgovori na pitanja Povjerenstva	0	15	
Ukupno za usmenu obranu rada	15	30	
Ukupno ostvareni bodovi za završni rad	50	100	
OCJENA RADA (% slovana, brojčana ocjena)			
<u>Skala ocjena:</u>			
90-100 % ocjene: A, izvrstan (5)			
75-89,9 % ocjene: B, vrlo dobar (4)			
60-74,9 % ocjene: C, dobar (3)			
50-59,9 % ocjene: D, dovoljan (2)			

3. Usmena obrana rada – pitanja:

POVJERENSTVO: 1. Predsjednik/ica:

2. Mentor/ica:

3. Član/ica:

Datum upisa:

Datum obrane završnog rada:

Datum izvršenja svih obveza predviđenih
nastavnim planom i programom studija: